

Немојте ми само рећи да Гадафија руше због тога што је ауторитарни владар без демократског легитимитета. Наравно да Либија није ни Швајцарска ни Шведска, већ једна помало бизарна породична диктатура, у то нема сумње. Али, исто тако, нема сумње ни да је у односу на неке од својих арапских пандана, укључујући ту и америчке мезимце из саудијског краљевства, Гадафијева Џамахирија деловала малте не као демократска Атина из Перикловог "златног доба".

Уопште, много тога би у вези са овим арапским револуцијама било смешно – само да није отужно и трагично. На пример, бајка о ненаоружаним либијским цивилима који заузимају тенкове и обарају Гадафијеве ратне авионе. Или то како је окупљање између пар десетина и пар стотина хиљада демонстраната на тргу у Каиру могло да сруши Мубаракаов режим. А да и не помињемо информативно „покривање“ свих ових догађаја.

У исто време док је – катарска – Ал Џазира у крупним кадровима пратила сваки трептај антигадафијевских демонстраната у Бенгазију и у други план потискивала чак и информацију о погибији сопствене новинарске екипе на територији која је под контролом либијских побуњеника, ту под носом, у Бахреину, односно, у њиховом најближем суседству, одвијало се крваво гушење опозиционих протеста, уз то праћено страном војном интервенцијом из суседне Саудијске Арабије. Е, али у Бахреину је на власти локална америчко-саудијска марионета, а протестанти су углавном били про-ирански шити, тако да ни западна политичка јавност, нити камере Си-ен-ен-а и Ал Џазире за ту причу нису показивали нарочито занимање. Са почетком бомбардовања, ова информативно-пропагандна хистерија је, разуме се, још додатно ескалирала, са већ комичним детаљима као што је Си-ен-ен-ова карикатурална синхронизација Гадафијевог говора који, ваљда да би звучало што одбојније, чита промукли глас на лошем енглеском, са арапским акцентом.

Посебна тема јесте држање Русије (па и Кине, мада је познато да Кинези принципијелно никада не користе вето, сем када се ради о Тајвану и њиховим најнепосреднијим националним интересима) приликом гласања о резолуцији о „зони забрањеног лета“ над Либијом у Савету безбедности УН. Ових дана, од локалних, што професионалних, што самозваних хвалитеља/бранитеља догме о непогрешивости руске политике одмах се могло чути како је то сигурно неко ново „руско лукавство“ и да не треба ништа да се

бринемо, питамо и сумњамо. Они искренији, поштенији и наивнији обични грађани су махом остали збуњени и разочарани. Док домаћи англофили, разуме се, сеири и подсећају како су они одувек говорили да „Руси никада ником нису помогли“ и да ће увек оставити на цедилу своје савезнике.

Наравно да је светска геополитичка утакмица добрано поодмакла, да се игра у велике улоге и да у тој партији судбина Гадафија и читавог либијског, српског итд. народа представља релативно безначајну ставку. И наравно да Руси ту неће остати без одређених компензација, било у виду готово извесног скока цене нафте, па до очекиваног пораста антизападног расположења у арапским масама. Али за Русију и Кину, уколико имају неких глобалних амбиција, није ни мало згодно да се ствара утисак како западњаци увек на крају наметну своју вољу, док се они на крају увек повуку. Зато не треба имати дилеме да ће ова руска уздржаност поготово у Србији имати снажан и болан одјек, поготово у оном русофилнијем делу јавног мњења и бацити одређену сенку на атмосферу пред предстојећу Путинову посету.

И, напосред, где смо ту ми? Па, овај пут, зачудо, чак и нисмо стигли да се превише обрुкамо (мада за то још увек није касно), или је барем наша брука тренутно ситна у односу на срамоту великана са истока и запада. С једне стране, Гадафијева Либија је била наш стари, искрени и доказани пријатељ. А са друге, опет, Гадафија данас бомбардују они са којима ми, тачније, наша официјелна власт и наша назови опозиција, очајнички желимо да будемо пријатељи. С треће стране, после овог јавног часа и глобалне демонстрације „силе која бога не моли“ мање се може замерити свима који желе да извлаче наравоученије о томе како се у овом случају треба држати „мудро и прагматично“, а што у преводу и у конкретном случају значи – лицемерно и себично. Али невоља је што је Србија, с обзиром на своје скорашње искуство са врло сличном „хуманитарном интервенцијом“ на сопственој територији, последња земља на свету која би за овакву врсту подухвата смела имати макар и мрвицу разумевања.

Напосред, сада можемо са доста извесности закључити и шта би нас, односно Србију чекало да је Милошевић 5. октобра био мало упорнији, храбрији или луђи – или, пак, да га његови водећи генерали и полицајци нису онако хладно и бескрупулозно осртавили на цедилу, као што јесу. По свој прилици, имали бисмо грађански рат, форсирану црногорску сецесију и НАТО војну интервенцију ради заштите угрожених цивила. Разуме се, у Србији је, у том часу, постојала ипак јасна опозициона већина, а што у либијском случају није сасвим јасно и вероватно се никад неће моћи сасвим утврдити (а и у Србији нема нафте), али принцип је мање-више исти. Да се режим није предао, а систем распао, већ припремљена и захуктала машинерија сигурно се не би зауставила, при чему су „патње цивилног становништва“ увек само добродошао разлог за покретање, али никада не и за заустављање интервенције.

Само на први поглед парадоксално, након сваке нове „хуманитарне“ интервенције и након сваке “наранџасто-цветне“ револуције широм света – а то су само две стране истог новчића – закономерно расте нелагода при помисли на наш, како се некад говорило и веровало, „јединствени“ случај спонтаног народног бунта против ауторитарне власти. Неке ране време може да залечи, а неке срамоте временом избледе. Али неке као да с протоком времена расту и постају све веће.